

A gyülekezeti szolidaritás a mentőöv

5.

Közösséget teremtő építkezés

6.

Iskola: test és lélek

7.

AZ ERDÉLYI REFORMÁTUS EGYHÁZKERÜLET GYÜLEKEZETI LAPJA

ÜZENET

XXXIII. ÉVF. • 20. SZÁM
2022. OKTÓBER 15.
ÁRA 1,50 LEJ

Visszatérés az ígérez

Október havában több ünnepünk is van. Hatodikán az aradi vértanúkra emlékezünk, 23. a szovjet megszállás elleni magyar forradalom, 31. pedig a reformáció napja. Közös bennünk, hogy mindegyik ünnep egy adott eseményhez kötődik. 1849. október 6-án a magyar szabadságharcban részt vevő tisztek közül végeztek ki 13-at, így ez gyásznapi is, a szertefoszlott magyar remények napja. 1956. október 23-án a meggyaragott magyarok mutatták meg a világnak, hogy van értelme szembeszállni egy isten- és emberellenes rendszer gonoszsaival. 31-én pedig arra emlékezünk, hogy 1517-ben ezen a napon függesztette ki Luther Márton a wittenbergi vártemplom kapujára azt a 95 tételt, amelyben megfogalmazta, miben tért el a középkori egyház a Szentírás tanításától. Ezzel az eseménnyel kapcsolatban így fogalmazunk: ekkor kezdődött el a reformáció.

A történészek elmondják, mennyi mindent hozott a reformáció: mit teremtett a kultúrában, a nemzeti nyelvek fejlődésében, a tudományok fellendülésében, a jogban, az államok formálódásában, a gazdaságban és így tovább. Protestánsként büszkék vagyunk erre, de azt is tudjuk, ennél sokkal többről van szó. | 3.

Luther szobra és újjáépített szülőháza a németországi Eislebenben (ma Lutherstadt)

Solus Christus – Egyedül Krisztus

A reformáció ünnepén hálával áldozunk Istennek azért, hogy a reformátorok négy tiszta forrásra irányították a figyelmet, amelyből merítve erőre lehet kapni. A négy kiapadhatatlan forrás neve az akkori idők tudományos nyelvén ez volt: *egyedül a Szentírás (sola Scriptura)*, *egyedül a hit (sola fide)*, *egyedül a kegyelem (sola gratia)* és *egyedül Krisztus (Solus Christus)*. A reformáció 505. évfordulóján az *egyedül Krisztus* reformációi tételről álljon itt néhány gondolat a teljesség igénye nélkül.

A reformációkor nézzünk fel hitünknek fejedelmére, Jézusra, mert „minket semmi meg nem rendíthet, míg Krisztusba vetjük hitünket”. Ő nem akar kivenni minket a világból, de meg akar őrizni a gonosztól. Benne lesz tudatossá bennünk, hogy a kegyelmi ajándékokkal embertársaink javára készséggel és örömmel szolgáljunk. | 3.

Emlékezetre méltó protestánsok

Ha valaki beül Peugeot-jába, jutna-e eszébe, hogy a cégalapító francia protestáns volt, és a család a szociális jólét számos intézkedését valósította meg?

Franciaország és más országok modernizálásban a technikai oktatásnak elsőrangú szerepe lett. Lényege: a munka észszerű, racionális megszervezése. A kereskedelmi hajózás, majd a textilipar, acélipar fellendülése, aztán a kereskedelmi bankok felvirágzása háttérben szép számmal francia, német, holland, angol protestánsok álltak. Azok az alapelvek, amelyeket a protestáns vállalkozók követtek, a reformációt követő országok gazdaságát fellendítették. | 4.

Tanulságos igék a 2. Korintusi levélből 1.

Egy személyes levél

Szép útra hívlak benneteket, hogy az elkövetkező időben olvassuk Pál apostol eme különös levelét. Bevezetésképpen három gondolattal foglalkozzunk. A levél központi gondolata a kegyelem, mottója lehetne: elég néked az én kegyelem! Hisz az egyházat, a hívő embert Isten kegyelme hordozza, gyógyítja. Az egyház mindig akkor volt erős, amikor Isten kegyelméből tudott élni. A levél második jellemzője az engedelmség és a fegyelem megkövetelése. A levél olyan keresztyéneknek íródott, akik elfogadták ugyan a kegyelmet, de ez nemigen látszott meg életükön. A kegyelem és a bűn Korintusban békésen megfér egymás mellett. Nincs Pálnak még egy olyan levele, amiben a megszentelődést olyan szenvedélyesen követelné, mint épp ez. Rámutat arra a szörnyű lehetőségre, hogy a kegyelmet hiábavalóvá tehetjük életünkben. A harmadik jellemzője e levélnek, hogy ez Pál legszemélyesebb írása, e levélben találjuk róla a legtöbb életrajzi adatot. Ennek az oka egyszerűen az, hogy Korintusban kétségbe vonták Pál apostoli tekintélyét és egész szolgálatát. Ezért Pál személyesen szól arról a lelki tusáról, ami benne zajlik, egy gyötrődő, küzdő keresztyén embernek a képe rajzolódik ki előttünk.

Az apostol úgy mutatkozik be, mint aki Jézus apostola Isten akaratából. Ő tehát nem a maga nevében és érdekében fog tollat. Ő mint küldött és meghatalmazott szólal meg. Ezért azt az igényt támasztja olvasói felé, hogy ők szavaít Isten igéjeként fogadják be. Látjuk ebből is, hogy milyen nagy felelősség Isten igéjét továbbadni. Ezt csak félelemmel és rettegéssel lehet tenni, szüntelenül imádkozva, nehogy meghamisítsuk Isten igéjét.

E levél bizonyos korban, bizonyos helyen élő embereknek szól. Ezért fontos, hogy némi ismereteink legyenek a helyzetük felől. Először azt kell meglátnunk, Pál mit akart az akkor és ott élő embereknek elmondani, hogy utána azt

is próbáljuk megérteni, itt és most Isten mit akar nekünk ezáltal közölni. Lehet, most bennünk összetörik egy kép, amit kialakítottunk magunkban az első század keresztyén gyülekezetéről. Mi valahogy úgy képzeljük el ezeket, hogy ott minden a legnagyobb rendben volt, hogy ideális közösségek voltak. Pedig ez nem így volt. Nem igaz, hogy az egyház csak később romlott meg, mert a gyülekezetekben kezdettől fogva bajok és gondok voltak.

Persze ez ne legyen számunkra hamis megnyugvás, hogy hát ha akkor is annyi baj volt, akkor miért lenne ez ma másképp, ebbe így bele kell nyugodni, ezt így kell elfogadni. Sokkal inkább azt látjuk, hogy Pál teljes erőbevetéssel küzd a gyülekezetben levő visszás helyzetek ellen, ő nem nyugszik bele abba, hogy a gyülekezetben bajok, bűnök vannak. Nem azt mondja, hogy nincs semmi baj, ezzel nem kell foglalkozni. Hol gyöngéd szeretettel, hol pedig kemény intéssel próbálja a gyülekezetet megtérésre, megjavulásra vezetni.

A levél rendkívül értékes adalékokat szolgáltat az ún. keresztyén egyházi fegyelem kérdéséhez is. Itt találkozunk például a gyülekezetből való kizárás intézkedésével, amit mindenki szemben alkalmaznak, aki nem hajlandó bűnét megbánni. De azt is látjuk, hogy ez a kizárás nem egy adminisztratív lépés volt, mert Pál számára a gyülekezet nem egy szervezet, hanem Krisztus teste. A fegyelmezés mindig a megtérés érdekében történik. Ha a bűnbe esett, megfegyelmezett, kizárt testvér megtér, azonnal, minden további nélkül visszafogadják a gyülekezetbe.

Azt is megtanulhatjuk, hogy a tanítás sohasem csak pusztán teológiai-dogmatikai cselekvés, hanem mindig szoros kapcsolatban áll az életgyakorlattal. A levélben olyan fontos téma is megszólal, mint a törvény és evangélium viszonya, Jézus halálának értelme, az egymással való megbékélés fontossága.

„Pál, Isten akaratából Jézus Krisztus apostola és Timóteus testvér: Isten gyülekezetének, amely Korintusban van.” (2Kor 1,1)

Ez a levél rendkívül fontos a gyakorlati teológia számára. Pontos leírást találunk arra nézve, milyennek kell lennie az igehirdetésnek és az igehirdető személyének, hogy az igehirdetőnek adott esetben milyen szenvedéseket kell felvállalnia az ügy érdekében.

Végül a levél mély betekintést enged az apostol személyes életébe. Érdemes lenne e levél alapján megpróbálni Pál életéről egy könyvet írni. Látjuk, hogy Pál és a gyülekezetek viszonya egyáltalán nem volt felhőtlen, hogy rengeteg igazságtalan kritika is érte őt a gyülekezetek részéről. Voltak olyanok, akik Pált szenvedélyesen gyűlölték, de még többen olyanok, akik rajongásig szerették. Látjuk azt is, hogy Pál milyen kérlelhetetlen azokkal szemben, akik az evangéliumot elutasítják, ugyanakkor milyen gyöngéd és szeretetteljes azokkal szemben, akik azt befogadják, és aszerint is akarnak élni.

Az is figyelemre méltó, hogy a levelet nem egyedül írja alá, hanem ott van mellette Timóteus is, mint testvér. Az, hogy épp a Timóteus neve áll az apostol neve mellett, ez egyáltalán nem véletlen. Timóteust Korintusban jól ismerték, ő részt vett a gyülekezet alapításában is. Amikor Pál és a korintusiak között a feszültség növekedni kezdett, Pál épp Timóteust küldte Korintusba az első levelével. Pál nagyon félt attól, hogy miként fogják Timóteust ott fogadni. Azzal, hogy a saját neve mellé a Timóteusét is odateszi, azt akarja elérni, hogy őt is kellő tiszteletben és elismerésben részesítsék.

Pál itt is, mint minden levelében, kegyelmet és békességet kíván a gyülekezetnek. Ezt a köszöntést nem Pál találta ki, ez az ókori görögöknél is szokásban volt. A görögök a békességet, a zsidók a kegyelmet hangsúlyozták, Pál mind a kettőt egyformán fontosnak tartja. Isten mindkettőt akarja ajándékozni, tette ezt ő kétezer évvel ezelőtt és teszi ezt most is. Adja az Úr, hogy e levél tanulmányozása során mindkettőben részünk legyen.

| LŐRINCZ ISTVÁN |

Hirdetés

**Toronyjavítás
-festés
-bádgozás**

LUKÁCS ALPIN'S **0744 612 079**

**Kalotaszegi
Orgonaépítő
Manufaktúra**
vállal

orgona- és harmóniumjavítást, hangolást,
éptést és átépítést, illetve
keres kidobásra itélt, javíthatatlan hangszereket,
továbbá gyümölcsfa- és bukszustörzset.

Kovács Tibor
tel: 0742-503.803, tajpankov@yahoo.com
<https://www.facebook.com/Orgonarestauralas>

Visszatérés az igéhez

A reformáció nem emberi erőlködés, hanem Isten hatalmas munkájának az eredménye. A reformáció mindenekelőtt: visszatérés az igéhez. Krisztus után több mint ezer esztendővel az ige fényét az emberi törvények, rendelkezések elhomályosították. Ravasz László így fogalmaz: „...lassan hűlt és sötétedett a világ, jég fagyott a szívekre, hómező borította el a viruló földeket, s az ember fáradtan, eltorzulva haladt a végső elnyomorodás felé. A prófétálást megvetették s az élő Ige helyére a halott ceremóniát tették (...) A reformáció nagy üzenete, hogy Isten igéjéből áradt a lélek, közvetlenül gyúlt fel az emberi szívekben.” Minden más eredménye a reformációnak, amit a történészek felsorolnak, ennek a megújult, újra felgyúlt hitnek a gyümölcse és következménye.

Valljuk: a reformációban ahhoz az Istenhez tértünk vissza, aki nem ceremóniákban, hanem Jézusban jelentette ki magát nekünk. A reformáció óta nemcsak azt tudjuk, hogy Isten

a történelem alakítója, hanem azt is, hogy ő velünk van emberi sorsunkban és történelmünkben is. Velünk szenved, és igéje, valamint Szentlelke által vezetni akar ma is. Ez a hit tartotta meg őseinket a kísértések és a fenyegetések között, s ez ad világosságot, reményt a mai világban is.

Milyen fontos üzenet ez!

A világhárványra hivatkozva hosszú ideig zárva maradt sok templomajtó. „Maradj otthon! Nézd a tévét!” – hirdette sok felirat. „Ott-hon maradok! Tévét nézek!” – írták ki sokan a közösségi hálón. Amikor újra megnyithattuk a templomokat, azok ajtaján egészen más plakátok fogadták az érkezőket, mint amivel a reformáció elkezdődött. Fertőtlenítsd a kezed! Hordj védőmaszkot! Tarts távolságot! – figyelmeztettek e feliratok. Odabent azonban Isten gyógyító igéje szól ma is, amely újra élő és növekvő közösséggé akar tenni bennünket is.

Ötszáz évvel a reformáció után Nyugat-Európában templomokat zárnak be és rombolnak le, a

megmaradtak tornyáról eltávolítják a keresztet. Nem valami új reformáció jegyében teszik ezt. Állítólag kedveskedni akarnak az országukba beáramló idegeneknek, akiket zavar ez a jelkép. A mélyebb ok azonban inkább az, hogy a kereszttel az őshonos embereket idegesíti jobban: arra emlékezteti őket, hogy valláspótlékokkal élnek. Márpedig az ember nehezen néz szembe önmagával.

Október végére érve több ünnepet hagyunk magunk mögött. Egy év múlva majd újra emlékezni fogunk rájuk. Ám amikor azt mondjuk, a reformáció 1517. október 31-én kezdődött, azt is érzékeltetjük, hogy a reformáció abban tér el a többi ünneptől, hogy nem csupán egy adott történelmi eseményre emlékeztet, hanem arra is, hogy a reformáció egy folyamat, ami most is tart. Az elkeserítő, ijesztő fejleményekkel szemben a reformáció örököseiként tudjuk, hogy vannak a történelemnek olyan ritka pillanatai, amikor emberi és ellenállhatatlan erővel ébred föl az emberekben az Isten utáni szomjúság. Ez történt 500 évvel ezelőtt. Ha pedig ez így van, akkor kívánjuk és imádkozzunk azért, hogy támadjon újra Isten utáni szomjúság az európai emberben. Az alapokhoz visszatérve biztosabb jövőt építhetünk.

| VERESS LÁSZLÓ |

Solus Christus – Egyedül Krisztus

1. | Mindazt, amit róla Isten a Bibliában kijelentett, és mindaz, amit ő egész földi életével és cselekedetével véghezvitt, a belé vetett hitre és reménységre buzdít minket.

Abban különbözik a keresztyén más emberektől, hogy Krisztusban hisz, hozzá ragaszkodik, neki engedelmeskedik, őt szereti teljes szívéből. Ilyen a lelki ember, akinek életére és munkájára garancia a hite Krisztusban, még akkor is, ha némelyek úgy tekintik őt, mint aki nem a többség szája íze szerinti dalt fújja e világban.

Mit is jelent a keresztyén számára ez a hittétel: egyedül Krisztus? A Bibliában azt a képet találjuk Krisztusról, amely reménységgel és békével tölti meg szívünket. Ha Isten gyermekei akarunk lenni, akkor az ő lelkülete az, amit követni kell, hogy feladatunkat és küldetésünket Isten dicsőségére tölthessük be. Engedjük hát Krisztust teljes hatalmával életünkben munkálkodni.

Egyedül Krisztus az élő Istennek szerelmes és egyszülött Fia. Nála örök életnek beszéde van. Ő lejött közénk, s életét adta értünk. Adjon ez erőt és bátorságot a hozzá való ragaszkodásra, a mellette való kitartásra. E világban annyiban vagyunk keresztyének, amennyiben Krisztusban élünk, s ő létezik számunkra.

Egyedül Krisztus a bűn nélküli. Benne jelent meg az élet a maga igazi erejében és szépségében úgy, amint Isten az életet elgondolta és teremtette. Csak Jézusban élve lehet a miénk ez az élet. Ő enged a maga erejéből erőt áradni belénk az Istennek tetsző életre. Benne lettünk kiválasztottak, kegyelemben részesültek és megváltottak. Így van életünk Krisztus által, így vagyunk vele együtt elrejtve Istenben (Kol 3,3).

Egyedül Krisztus érdeméért lehetünk hit által Isten gyermekei és egymásnak testvérei. Isten nélkülünk is megvan, de irgalma és szeretete arra indította, hogy fiaivá fogadjon, ezért elküldte fiát, hogy éljünk általa. Krisztussal együtt kiálthatjuk örömben és bánatban: Atyám! Ő atyai könyörületét és szeretetét érezteti meg a tékozlásból megtért gyermekeivel.

Krisztusban megjelent Istennek kegyelme minden embernek. E kegyelem olyan, mint egy erős vár és fénylő hajnalcsillag életünk mélységeiben, amikor így szól igéjében: „elég neked az én kegyelemem” (2Kor 12,9). Ezt embertől nem kaphatjuk meg. Ebben csak Krisztus szeretete által lehet részünk. Ez segíthet rajtunk minden időben annak dacára, hogy erre méltók lennénk.

Egyedül Krisztus a mi közbenjárónk. Ő odaáll Isten ítélszéke elé helyettünk. Rólunk minden kárhozzátást levesz, bűneink büntetésének súlyát elhordozza. Általa részesülünk kegyelemben. Krisztusban lettünk igazak, megszentelték és örök életre elválasztottak. Ő Isten dicsőségének visszatükröződése és az ő valóságának képmása (Zsid 1,2).

Egyedül Krisztus törte meg a halál hatalmát feltámadása által. Ő parancsol a halálnak azzal a hatalommal, amely neki adatott mennyen és földön. A halál felett diadalt vett Krisztus mondja: „én élek, ti is élni fogtok” (Jn 14,19). Ebben az ígértben és a belé vetett hit által folytatódik életünk dicsőségben azon a helyen, amelyet ő elkészített számunkra. Nélküle soha üdvösségre nem jutunk. Boldog, aki megérzi, hogy sok minden mellett a segítséget nyújtóra, a bajból, a bűnökből szabadítóra van a legnagyobb szüksége. Nélküle nem juthatunk el új – Isten dicsőségét, szereteteink javát és örömét jelentő – életre.

Hálások vagyunk-e mindazért, ami számunkra egyedül Krisztus? Nem adatott más név, aki által nekünk megtartatnunk kellene, de az ő nevére minden térd meghajlik, menyeeiké, földieké és föld alatt valóké egyaránt (Fil 1,10). Adj a Isten, hogy akik számára eddig egyedül Krisztus volt minden, ezután is ő legyen minden mindenkiben.

Protestantizmus: Európa gazdasági motorja

Cristobal Young fiatal angol közgazdász kutatásai alapján járunk utána annak, milyen sokrétű összefüggés ismerhető fel a protestantizmus és a gazdasági növekedés között Európában.

Az angol közgazdász az elmúlt 500 évben három fejlődési szakaszt különböztet meg: a *növekvő eltérést* az európai protestáns országok javára (1500–1870), a *kezdődő stabilizáció szakaszát* (1870–1950) és a *kiegyenlítődés, a konvergencia szakaszát* (1960–2000). Vajon miért maradtak le a katolikus országok az elmúlt 300 évben gazdasági teljesítményükben protestáns szomszédaitól?

Már szinte gazdaságtörténeti és teológiatörténeti dogma, amit 1930-ban a nagy heidelbergi reformációkutató, Max Weber tett közzé: a protestáns etikának a kapitalizmus *szellemiségére* volt jelentős befolyása. Mэгhozzá azzal, hogy a reformáció a *kegyesség és a profit* összefüggését hozta létre. A puritanizmus, kivált a kálvini típusú a *predesztináció* dogmájával hatalmas ösztönző erővé vált a keresztyén gondolkodásban. Mégpedig azzal, miszerint Isten örök ta-

nácsvégzésében eldöntötte, „vannak emberek és angyalok, akik örök életre, mások örök elvetetésre, halálra rendeltettek”. Ezen senki nem tud változtatni. Így viszont sikerült az üdvösség kérdését kivonni a klérus lelki gyámkodása alól. A kérdés pedig minden hívőben felmerült: a kiválasztottak közé tartozom-e vagy sem? És a mindennapi életben kellett a kiválasztottságnak visszaigazolódnia. Volt ennek pszichikai és szociális oldala is. Ha valaki gazdaságilag eredményes volt, ez azt is jelentette, hogy ő igazából és eredményesen követi az isteni elhívást. A gazdasági eredményesség a kegyelmi állapot jele volt. Az eredményesség volt a jel az elhívás valóságáról. A puritán teológia a predesztinációs hittel a gazdasági fejlődés egyik fő mozgatója lett. Ez a vallási gyökerű szemlélet hatotta át a gazdasági szemléletet is, és lett a kapitalizmus szellemiségének és lelki hajtóerejének egyik fő jellemzője – fogalmaz Young. Weber ebből vezeti le azt, hogy a reformáció kialakította az e világi aszkézis szemléletét az anyagi természetű dolgokkal kapcsolatban. Nem a birtoklás, hanem a fegyelmezett, a profit arányától tudatosan kisebb mérvű, mérsékelt fogyasztásra törekvés jellemezte a puritán embereket. A korlátozott fogyasztás a munka intenzitása által kifejezett kiválasztottsághit nagy termelékenységét vont magával.

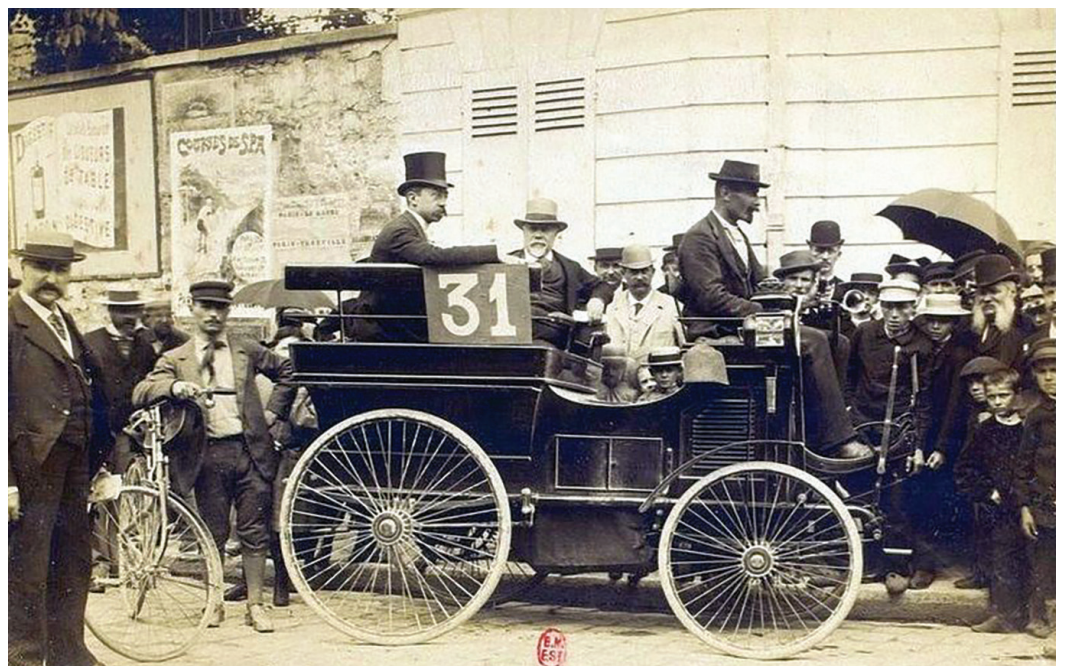
Richard Henry Tawney a *Vallás és a kapitalizmus felemelkedése* című könyvében rámutat: az 1500-as években az egyház ellenőrzése alatt tartotta a gazdasági életet. Ehhez képest az azt követő 200 évben a gazdaság kivonult az egyházi befolyás alól. Szerinte ez lett az igazi hajtómotor. A kálvinizmus volt az, ami ehhez nagyban hozzájárult azzal, hogy a gazdasági életet is a megszentelődés területének nyilvánította. Új községtudat formálódott: a helyi, a gyülekezeti, amely az első szint volt minden közéletiséghez. Az angol polgárháború végére (kb. 1650) a protestantizmus kivonta magát mindenfajta morális tekintély ellenőrzése alól a piacon, a haszonelvűséget téve meg a gazdasági tevékenység céljául. Egyre inkább a következő nézet uralkodott el: az üzlet egy dolog, a vallás pedig egy másik. Ez volt a nagy ugrás a középkori egyházi ellenőrzés alóli megszabadulás érdekében. A *laissez faire* (szabadon hagyni) gazdaságfilozófia tehát először a protestáns világban terjedt el, és csak később jelent meg a katolikus országokban. Tehát a reformáció folyamata vezetett a szekularizációhoz, a piacgazdaság erkölcs alóli kivonásának és kivonulásának a jelenségéhez, de nem az erkölcstelenséghez. Egyfajta gazdasági erkölcs fogalmazódott meg.

Emlékezetre méltó protestánsok: a Peugeot család

1. | Az érvényesített elvek a következők voltak: 1. a munka észszerű megszervezése; 2. a könyvelés célszerűsítése; 3. fáradságot megérő végeredmény; 4. a termelőeszközök észszerű felhasználása, a technikai haladás és fejlesztés eszközeinek bevezetése, alkalmazása; 5. világos és egyértelmű különbségtétel az ipari és a személyes tulajdon között.

Hogyan nézett ki mindez a gyakorlatban? Ismerkedjünk meg a protestáns autógyáros Peugeot családdal. Francia földön élt a Peugeot család, amely eredetileg Svájcban származott. A családban a reformáció kezdete óta nemzedékről nemzedékre élt a protestáns hitélet, mindig voltak a családban presbiterek is, mivel a család egy része református volt. Jean-Pierre Peugeot (1768–1852) volt az, aki az acéltipar irányába fordult. Egyik testvérével ebbe az irányba indult el, a másik két testvér a textilipart választotta. A leszármazottak közül Jules és Émile elvégezte az École Centrale-t, a főiskolát, és 1851-ben létrehozták a Peugeot Testvérek nevű társaságot. Vidéki gyárakat alapítottak, bankot szerveztek.

Az unokák, Eugène és Armand Peugeot mérnöki diplomával megcélozták a nehézipart, és új társaságot hoztak létre A Peugeot Testvérek Fiai név alatt. Szüleik, nagyszüleik ipari tapasztalatai álltak elhatározásuk mögött. 1888-ban ipari termelési kapacitásuk lehetővé tette a kerékpár gyártását, Armand pedig a motorkerékpárok gyártásába kezdett. A benzin megjelenése lehetővé tette az első autók tervezését és megalkotását. 1890-et írtak akkor. A századfordulóra teljes családi összefogással megszületett a Peugeot Automobil Társaság.

Korabeli felvétel egy 1894-ben készült Peugeot automobilról Párizs egyik utcáján

A család protestáns hite, életszemlélete kifejeződésre jutott bennük abban is, hogy a szociális gondoskodás és jólét úttörői lettek Franciaországban. Émile és leánya, Lucy erőteljesen képviselték a jótékonykodás, emberség evangéliumi követelményét. Valentigney-ben például kórházat építettek a munkásoknak és családjuknak ingyenes orvosi ellátás céljából.

A Peugeot család messze megelőzve a francia szociális törvényeket, elsőként vezette be az országban a 10 órás munkanapot, 30 évvel megelőzve az ilyen irányú francia gyakorla-

tot. 1853-tól létrehozták a közsegélyezés szolgáltatását, amit nagymértékben ők támogattak. Alacsony költségű lakhatást biztosítottak alkalmazottaik számára. Ingyenes szakmai képzést vezettek be fiatalok részére, szociális célú különjuttatásokat biztosítottak az alkalmazotknak, egy évszázaddal megelőzve a társadalombiztosítás állami intézményrendszerét. Dolgozóknak nyugdíjat adtak, és 1811 óta az alkalmazottak özvegyeinek is biztosították a nyugdíjat.

A gyülekezeti szolidaritás a mentőöv

Beszélgetés Kató Bélával, az Erdélyi Református Egyházkerület püspökével

A végéhez közeledik az egyházkerület templomfelújítási programja, amelynek keretében több száz istentiszteleti hely újult meg magyar állami támogatásból. Kató Béla püspökkel a templomfelújításokról és a gyülekezetek előtt álló kihívásokról beszélgettünk.

– Hogyan értékeli a hatalmas magyar állami támogatásból megvalósult munkálatok hozadékát?

– Abból kell kiindulnunk, hogy ezt a támogatást mi kértük. Ez nem magyarországi projekt, hanem a mienk. A bajban, a szükségben szenvedő ember oda szalad, ahol adnak. A kilencvenes évek elején a nyugati egyházak voltak az adományozók, mert ott volt segítő szándék és pénz, amivel támogatni tudtak. Különböző okok miatt ez ma sokkal kevesebb – a nyugati egyházaknál más súlypontok vannak –, időközben az anyaország gazdaságilag megerősödött. És szándékában állt az erdélyi magyar közösség megerősítése, így jutottunk a támogatáshoz. Pár évvel ezelőtt egy felmérést készítettünk több mint 750 istentiszteleti helyünk felújítási költségeiről: a számítások szerint ötszáz millió euróra lett volna szükségünk. Ezzel szemben az erdélyi egyházkerület épületeire érkező román állami támogatás mintegy ötszázezer eurót tett ki.

– A magyar politikusok által vezetett helyi és megyei önkormányzatok az elmúlt években mennyire segítették az egyházközösségeket?

– Azokban a megyékben, ahol többségében magyar önkormányzat van, egyértelműen érzékenyebbek a történelmi örökségünkre is. A támogatások leosztása azonban állami rendszerben történik, ami azt jelenti, nincs különbségtétel a különböző egyházak között. Nagyon vigyáznak, hogy arányaiban minden felekezetet támogassanak. Ha van miből, a helyi tanács meghatározhatja, mivel támogassa az egyházközösségeket. Pontos adataink nincsenek, hogy e támogatás országos szinten mit jelent, de jóval nagyobb összeg, mint amit a központi állami költségvetés juttat egyházunknak. Más a helyzet azokban a megyékben, ahol az önkormányzatok vezetői nem magyarok. Ott nagy beruházásokat, templomépítéseket látunk, de a „szükség” dönti el, hogy ezekből milyen egyházak részesülnek.

– Bánffyhunyon az egyházkerület felügyelete alatt épített magyar óvodát a helyi tanács nem vette használatba. Ilyen esetekre van-e forgatókönyve az egyház vezetőségének?

– A bánffyhunyadi óvodaépítést 17 helyi szervezet kezdeményezte, ezek arra kérték minket, elnyert pályázatukat fogadjuk be, és az egyházkerület keretében kerüljön sor az óvodaépítésre. Így kerültünk bele a történetbe, amit szívesen vállaltunk. A polgármesteri hivatal

„A mi segítségünk legyen Istentől!” Kató Béla püspök ígét hirdet a felújított márkodi templomban

Fotó: Kiss Gábor

gond nélkül kiadta az építkezési engedélyt, a helyi hivatalosságok részéről semmiféle ellenkezésről nem volt szó. Ezért is állunk most csodálkozva az elutasítás előtt. Csak reménykedni tudunk, hogy a kérdés rendeződik, de egyelőre nem látjuk a megoldást. A pénzt Bánffyhunyon is arra a célra kaptuk a magyar államtól, hogy a magyarul tanuló gyerekek körülményein javítsunk. Ez nem gazdasági program, a magyar óvodaépítés nem erről szól. Azt senki nem vitathatja el tőlünk, hogy az anyanyelvet csak úgy lehet megőrizni, ha egész nap használjuk. Az óvoda, az iskola erre ad lehetőséget. Ezt nyilván meg lehet kérdőjelezni, de ez akkor is az életünkről szól. Jól tudjuk, hogy ha gyerekeink nem járnak magyar óvodába és iskolába, nem lehet őket konfirmáltatni, elveszítik a nyelvüket, és idő kérdése, hogy a közösséggel sem tudnak többé kommunikálni. A mi szándékunk tiszta, nem árulunk zsákban macskát: ez nekünk létkérdés!

– Hogyan sikerült elosztani tömbvidék és szörvány között a templomfelújításokra érkező magyar állami támogatást, hogy mindenki elégedett legyen?

– Még 2017 előtt kiküldtünk az egyházközösségeknek egy kérdőívet, amelyben megfogalmazhatták kérésüket és kívánságukat. Nem mi osztottuk le a pénzeket, hanem a gyülekezetekből elindított kéréseket elégitettük ki. Időközben többen rájöttek, nem pontosan mérték fel a szükségleteket, nyilván voltak különbségek, és mi megpróbáltuk az összes igényt kielégíteni. Olyan gyülekezetek is voltak, ahol történelmi emlékeink vannak, de a lélekszám már alacsony: ezeket sem hagytuk el. Ott is felújítottunk templomokat, ahol a hívek száma ezt talán már nem indokolja. De kevés az ilyen templom, mert igazából az élő gyülekezeteket akartuk megsegíteni.

– A járvány lecsengése után ön ismét sok gyülekezetet felkeresett Erdélyben. Híveivel beszélgetve milyen témák foglalkoztatják leginkább az embereket?

– Általában ünnepkor találkozom az emberekkel, valamilyen alkalomra hívnak meg a gyülekezetbe. Tele templomokkal és ünnepelőbe öltözött férfiakkal, nőkkel és gyerekekkel találkozom, ami jó érzés. Viszont óhatatlanul minden beszélgetés után előkerül a fogyás kérdése: a fiatalok már nincsenek itthon, mit kezdjenek a javakkal? Az embereket foglalkoztató másik fontos kérdés, hogy az idősebbek és a fiatalok között óriási a szakadék, nem értik egymást. Ezek a dolgok sok aggodalmat keltenek az idősebb egyháztagok életében. Megkérdezi, mi lesz az unokával, aki valamelyik nyugat-európai nagyvárosban él, és a nagyszülő már nem tud vele az anyanyelvén beszélgetni. E kérdéseket nem tudjuk megoldani, de lelkipásztori szempontból próbáljuk kezelni.

– A háború mentén kirobbant gazdasági válság kapcsán egyre több politikus foglal állást, próbál tanácsot adni az embereknek. Mi ebben a kérdésben az egyház álláspontja?

– Rendkívül veszélyes időszaknak tartom a mostanit. Mindenkinél azt tanácsolom, gondolja meg, mit beszél és mit tesz. Olyan időszak ez, amikor a kisebbségi sorban levő emberek hamar a rövidebbet húzhatják. Ilyen helyzetben csak egyetlen helyes cselekvési mód van: a szolidaritás növelése. Amikor már senkire nem számíthatunk, ott van erőforrásként a keresztyén gyülekezet. Amely nemcsak magával törődik, hanem másokra is odafigyel. Ezt az üzenetet hirdetjük folyamatosan. Aki ezt az időszakot túléli, annak jövődjéje lesz. Aki nemcsak fizikailag, hanem lelkileg is elvész, az közösségileg is széthullik.

Közösséget teremtő építkezés

Felújították a márkodi templomot, amiért szeptember 25-én adott hálát a gyülekezet. Az ünnepi istentisztelet jó alkalmat teremtett a hálaadásra és elcsendesedésre.

Márkod a régi idők óta templomszerető népnek ad otthont. Az 1332-es pápai tizedjegyzékek szerint Berekeresztúr leányegyháza volt, nevét Márk evangélistáról kapta. 1568-ban lett református falu, 1792-ben pedig önálló egyházközséggé vált. Az 1756-os esperesi vizitáció egy falun kívül fekvő fatemplomról ír, ezt 1779-ben görögön gurították le a falu közepére, ahol kibővítették, haranglábat építettek mellé, majd néhány évvel később újra fahengereken költöztek tovább.

Végül 1824-ben kőtemplom építésébe kezdtek, ez a hajlék áll ma is. Azóta több beavatkozás is történt, de a legnagyobb felújítást 2020–21-ben végezték el: a falak teljesen felfrissültek, új villanyhálózat került a templomba, emellett új ajtók és ablakok készültek, és a 40 méteres torony is megújult – számolt be a munkálatokról Szigeti Árpád helyi lelképásztor. A fából faragott bútordarabokat, díszítőelemeket, az énekeskönyvek borítóját helyi és környékbeli hívek vállalták. A munkálatokat főleg a mintegy 300 ezer lejnyi anyaországi támogatásból végezték el, de elszármazottak, más gyülekezetek tagjai, Székelybere község önkormányzata és a magyarországi kiskinizsi testvértelepülés is

Fotó: Kiss Gábor

segítettek. A helyiek ragaszkodását bizonyítja, hogy a faluból minden család adakozott a templomáért, 30 ezer lejt gyűjtve össze – emelte ki Szigeti Árpád.

Az ünnepi alkalmon Kató Béla püspök a régi kalákákat idézte fel, amikor egymásnak segítve építkeztek az emberek. „Ahol épít az ember,

ott közösséget is teremt. Isten azt szeretné, hogy lelki közösség legyünk, és megerősödjünk köztünk a szálak” – hangsúlyozta. A püspök szerint minket, református keresztyéneket nemcsak a nyelv, a lakhely köt össze, hanem az is eggyé formálhat, hogy élő Istenünk van, aki szeret minket.

| B. G. |

Presbiteri konferencia Brassóban

Csodás őszi napon tartotta meg idei konferenciáját a Brassói Egyházmegye Presbiteri Szövetsége. A Brassó II. Újváros Egyházközségben Nagy Mátyás lelkész tartott áhítatot, majd Miklósi Csaba esperes, parókus lelkész köszöntőjében hangsúlyozta az együttlét örömét, a presbiter munkájának fontosságát. Az egyházmegyei Presbiteri Szövetség alelnöke a hit, remény, szeretet, valamint a megértés, a társaink gondjaira való figyelem jegyében üdvözölte az egybegyűlteket. Megmaradni, maradandót alkotni csak úgy lehet, ha megőrizzük hitünket és anyanyelvünket, amelyek egybefonódnak önazonosságunkkal. A hit és az anyanyelv lelki és szellemi hazánk, meghitt otthonunk. Mi, presbiterok pedig, „Istennek elhivatott gyermekei”, fontos, hogy minden nap tegyünk

valamit ott, ahol élünk: gyermekeinkért, családunkért, közösségünkért, egyházunkért, nemzetünkért.

Vass Vince Ferenc egyházmegyei elnök köszöntőjében arra a kérdésre válaszolt, *miért jó ez az alkalom, miért kell áldásként tekintenünk minden ilyen és ehhez hasonló rendezvényre.* Most a világban szappanbuborékként pukkan ki mindaz, ami csak látszat volt (béke-biztonság, szabadság-egyenlőség), ezzel szemben a brassói gyülekezetben a lelki gyakorlatnak, megerősítésnek a színhelyén vagyunk, mert a konferencia témája mellett talán a személyes találkozás, a beszélgetések, tanúbizonyságok megosztása a legfontosabb. Nagy áldás az, hogy rendezett keretek között tudunk találkozni, közelebb kerülni az Úrhoz.

A köszöntők után Kolumbán Vilmos püspökhelyettes tartott érdekes és hasznos előadást *Missziói népegyház a két világháború között* címmel, amelyben olyan kérdések merültek fel, mint: új irányvonalak az erdélyi református egyházban 1918–1926 között, az útkeresés éve a hatalomváltás után, a missziói népegyház eszméje, erdélyi szellem és erdélyi lélek, az egyház, Makkai Sándor püspöki programja, Tavaszy Sándor és a kálvinizmus. Az előadó hangsúlyozta: „Mindaz, amit a református teológiai tanárok 1918 után végig gondoltak és stratégiaként az egyház közvéleménye elé tártak, a belmisszióban valósult meg. Az egyház megújítását célzó mozgalom már az első világháború alatt hallatta hangját, amikor a belmisszió külön rovatot kapott az 1915-ben indított *Az Út* című lelképásztori folyóiratban, de kiteljesedése és igazi hatása csak 1918 után valósult meg. Egyházi befogadása nem volt zökkenőmentes. A gyülekezeti lelkészek, teológiai tanárok és az egyházvezetőség részéről számos vitát gerjesztő kérdés, félreértés, gyanakvás és vád fogalmazódott meg a belmisszióval szemben. Vezetői, a teológiai tanárok 1918 után, a politikai hatalomváltozás utáni időszakban döbbentek rá, hogy az egyháznak szükségszerűen meg kell újulnia. A kolozsvári teológia tanárai a belső erőkre támaszkodó belmissziói kibontakozást sürgették. Tervük utólagosan is igazolást nyert: olyan pezsgő egyházi életet alakítottak ki, amely megerősítette az egyházat, és ezzel együtt az erdélyi magyarságot is.”

DR. NAGY ÉVA, a Brassói Egyházmegye Presbiteri Szövetségének alelnöke

A református oktatás éve

Iskola: test és lélek

Élénk hitélet és tudomány a Kolozsvári Református Kollégiumban

A kollégium jelszava (Litteris et pietati sacrum) szerint a diákok a kegyesség és tudomány szentélyében nevelkednek. Kolozsvár egyik legrégebbi iskolája korszerű épülettel, élénk közösségi élettel, színvonalas oktatással kíséri óvodától felnőttkorig a diákjait.

A kollégium több évszázados múltat tekint vissza: az első magyar tannyelvű protestáns iskola 1545-ben nyílt meg a városban. 1622-ben Bethlen Gábor a reformátusoknak adta a Farkas utcai templommal együtt a mai romkertként ismert területet, ahol felépítették az iskola elődjét. Az ókollégium 1801-re készült el, a tornaterem 1900-ban épült, 1902-ben pedig újabb épületrészt adtak át. 1948-ban államosították a többi egyházi iskolával együtt. A következő évtizedekben a magyar tannyelvű oktatás lassan elorvadt, majd megszűnt, ám 1990-ben lehetővé vált az újraindítás.

A kollégium épülete 2002-ben került újra egyházi tulajdonba, a visszaszolgáltatásig azonban alig történt felújítás, karbantartás az ingatlanon, amelyet az intézmény rendre foglalt vissza és állított helyre. 2016–2018 között végül az egyházkerület és Magyarország kormányának támogatásával alapos felújításon esett át, 2018 szeptemberében nagyszabású ünnepségen adták át.

A kollégium jelenleg 835 diákot fogad be. Újdonság idéntől, hogy négy óvodai csoportot számlálhat 105 kisgyerekekkel, akik már az új Farkas utcai óvodában tanulhatnak. Az előkészítő osztályok is bővültek, két csoport indult 46 gyerekekkel. Az iskola érettségiig kíséri a diákjait, de az érdeklődő fiatalok posztliceális asszisztensképzőre is jelentkezhetnek, vagy hat mesterséget is tanulhatnak a kollégium szakiskolájában (asztalos, elektronikai műszerész, fodrász, szakács, villanyszerelő, víz- és gázszerelő). A fiatalok cégeknél, vállalatoknál gyakorlatot, és az iskola elvégzésekor már kapnak is állásajánlatokat. Akik mégis továbbtanulnának, a három év szakmatanulás után különbözeti vizsgával csatlakozhatnak 11. osztálytól valamelyik érettségire készülő osztályhoz.

Török Zoltán tavaly vette át az igazgatói feladatokat Székely Árpádtól. Előzőleg főtanfelügyelő-helyettesként látott bele az intézmény életébe, és célja, hogy a meglévő alapokon tovább építkezzen az iskola. „Elfogadtam a kihívást, mert tudtam, ez jó közösség. A kollégákkal arra törekszünk, hogy mindent beleadva, a lehető legtöbbet nyújtva dolgozzunk, hogy a diákjaink tudása bővüljön, érezzék, hogy kapnak valamit az iskolától” – fejtette ki Török Zoltán, aki fizikatanárnaként még mindig ragaszkodik az órai

A kolozsvári alma mater felújított épületét 2018-ban adták át ünnepélyes keretek között

Fotó: Somogyi Botond

megtartásához, hogy az igazgatói feladatok ne szakítsák el továbbra sem a diákságtól.

A kollégiumba minden oktatási szinten túljelentkezés van, évről évre bővül és fejlődik az intézmény. Az igazgató szerint csak a tantermek hiánya akadályozza az iskolát abban, hogy további osztályokat indítson. „Jó érzés látni, hogy ilyen nagy az érdeklődés, ennyien jelentkeznek, de fáj is, amikor nem jut be valaki, aki szeretne” – tette hozzá Török Zoltán.

Az iskola egyik népszerű újítása, hogy Kolozs megyében elsőként indított – a teológiai osztállyal megosztva – társadalomtudományok osztályt a meglévő természettudományok mellett. A jövőben szükség lenne még tantermekre, szóba került az iskola épületében működő fiúbentlakás elköltöztetése, kültéri befektetésként pedig egy új röplabdapályát építenének. A lányok bentlakása már régóta a Bethlen Kata Diakóniai Központban működik, mintegy 90 diáknak adva otthont.

A tanítás nem ér véget a délutáni kicsengetéskor, élénk közösségi élet folyik a tanórák után is. A kollégiumnak széles körben ismert kórusa van, amely az ünnepi és iskolai fellépések mellett eleget tesz gyülekezetek meghívásainak is. Hasznos délutáni lehetőség, hogy egy egyesült államokbeli tanár jóvoltából ingyen angolórákon vehetnek részt a diákok, a hitépítő alkalmak sokasága pedig még inkább felpezsdíti az intézmény életét. Hétfőnként közös áhítattal indul a hét, vasárnap pedig ifjúsági istentisztelettel zárul a Farkas utcai templomban. A szakiskolások a hídelvei templomban gyűlnek össze a közös imára. Az alkalmakon együtt lehetnek óvodások, kisiskolások, érettségizők, pedagógusok egyaránt.

Kiss-Cserey Zoltán hat éve szolgál iskolalelkészként a kollégiumban, amelynek egykor diákja is volt. Elmagyarázta, a kollégiumi élet a gyülekezet mintájára szerveződik, sőt ideá-

lis gyülekezetnek mondható. Az iskolalelkész mellett létezik diákpresbitérium, gondnokok, és közösen szervezik meg a hitépítő alkalmakat: reggeli áhítatokat, hétközben lelki nevelést, délutáni bibliaórákat, közös ifjúsági zenéléseket, keresztyén filmklubot, illetve más világi rendezvényeket is szívesen tartanak.

„A diákoknak számos ötletük van, amelyeket igyekszünk megvalósítani a saját világunkhoz igazítva” – tette hozzá a lelkipásztor. A rendszer erősségeként említette, hogy a diákoktól hitelesebben hangzik a biznyságtétel: „A presbiterek elmondhatják, mitől más, hogy egy református kollégiumban tanulnak, miért nem kényszer az áhítatokon való részvétel, miért borítjuk fel olykor a kötelező szilenciumot, imádságos alkalmakkal töltve ki az időt. Más, amikor ők tesznek biznyságot, és nem egy lelkész, tanár vagy igazgató mondja el ezeket.” És ez meg is látszik: a diákok által meghirdetett és lebonyolított rendezvények nagyobb népszerűségnek örvendenek társaik körében. Például péntekenként Hangolót tartanak igeolvasással, saját igemagyarázattal, közös ifjúsági énekléssel, és zsúfolásig megtelik a díszterem. De a diákpresbitérium szervezi a csapatépítő gólyatábort és a filmklubot is. „Jót tesz, hogy van önállóságuk, feladatkörük, megbízunk bennük, és ezzel nem élnek vissza. Ezáltal gyarapodnak is ezen alkalmak” – mondta el Kiss-Cserey Zoltán. Az említettek mellett csendesnapokat, ünnepélyeket szerveznek, külföldi cserediák-kapcsolatot tartanak fenn, de jótekonysági akciókban is részt vettek.

Az iskolalelkész visszaemlékezett az újraindulás idejére, amikor a kollégiumnak nem volt saját épülete. Úgy véli, Csiha Kálmán püspök akkor találóan fogalmazott: az iskolának teste nincs, csak lelke van. Azóta az intézménynek teste is lett, és menet közben tanárokon, lelkészen, munkatársakon keresztül Isten feltöltötte tartalommal.

Lelkészértekezlet Szovátán. A szeptember közepén tartott értekezleten a szövetség elmúlt évi tevékenységéről Bardócz Csaba elnök számolt be. Kocsev Miklós, a Károli Gáspár Református Egyetem professzora a lelkipásztorok és egyház hitelességének kérdését boncolgatta előadásában. „A jól elvégzett munka hitelességet, elismertséget szerezhet. Nem a lelkesi hivatal, a palást miatt tisztelnek, hanem mert személyemmel méltóságot adok az igének” – mutatott rá az előadó. A fórumbeszélgetésen Kató Béla püspök az egyház menedék szerepének felértékelődését hangsúlyozta. A közelgő telet az energiaválság, spórlás, áremelkedés, fűtési nehézségek fogják meghatározni. A presbitériumoknak sürgősen dönteniük kell a téli időszak fűtési lehetőségeiről, az alkalmak megtartásának módjáról. A püspök szerint az elmúlt években sok intézmény épült, ám most eljött a próbatétel: ezek fenntartása. Elhangzott: arra is fel kell készülni, hogy az utolsó népszámlálás adatai fogják meghatározni az állami támogatások mértékét, a várható lélekszámcsökkenés miatt pedig az anyagi juttatások csökkenésére is számítani kell. Szó esett a gyülekezetek lélekszámának csökkenéséről is, most azonban az elmúlt két évben az egyháztól eltávolodott tömegek visszavonására helyeződik a hangsúly. Molnár-Kovács Dorottya kommunikációs szakember *Hitelesség a kommunikáció a mai egyházban, avagy hogyan kommunikáljunk egy konzervatívnak számító üzenetet vonzó módon?* címmel tartott előadást. Az előadó leszögezte: a prédikációnak retorikai célja, hogy meggyőzzön, mozgósítson, az emberek pedig akkor fogadják el a beszélt, ha tudják, hogy nincs hátsó szándéka. A hiteles kommunikátor szavahihető, szakértelemmel bír. Az előadáson elhangzott: míg a szakértelem viszonylag egyszerű kérdés, hiszen nem lehet megjátszani, a lelkesek elfogulatlansága nehezebb ügy. Ezért is fontos, hogy a gyülekezeti tagok is bizonyosságot tegyenek a közösség előtt.

Az egyházban különleges a helyzet abból a szempontból, hogy az elmondottak, az evangélium örökké igaz. De hogyan kommunikáljuk az egyház konzervatív üzenetét ma is vonzó módon? Az egyház és a kortárs kultúra versengése szükségessé teszi az újítást a kommunikációban. Az evangélium ugyanaz, a csomagolását azonban naprakésszé kell tenni, a kulturális környezethez igazodva, anélkül, hogy az üzeneten változtatnánk. Szükséges a kortárs problémák előtérbe helyezése, az emberek kedvelik a személyesebb vallási tapasztalatot, a személyességet a prédikációban is.

Ünnep Mezőbodonban. Templomot és orgonát újított, ravatalozót épített a Maros megyei település. A munkálatok sikeres elvégzéséért szeptember 24-én adott hálát a közösség. A gyülekezet a magyar kormány segítségnyújtásával 2021 májusától kezdte el a munkát, 700 ezer lejből újult meg az épület: a költségek nagy részét az anyaország támogatása biztosította, a padlót a helyiek, a szószékkorona pedig a német hormersdorfi gyülekezet adományából restaurálták. A gyülekezet adományaiból az orgona is megújult. Az istentiszteleten Kató Béla püspök hirdette az ígét. A templom iránti felelősséget hangsúlyozta, ahol Istennel és emberrel találkozhatnak a hívek. És bár az elmúlt száz év hátrálatásai miatt nem fejlődhetek a közösségek, a mai áremelkedések idején pedig a templom javítása meghaladhatja egy-egy gyülekezet anyagi képességeit, Isten kirendeli a nagylelkű támogatókat és áldozatkész embereket. A püspök elmondta: az Úr, aki velünk volt a múltban, megbocsátja a bűnöket, és megengedi, hogy a romokon építkezzünk, azt ígéri, hogy a jövőben is velünk marad. A köszöntések során Szekeres József, a mezőbodonai egyházközség gondnoka köszönetet mondott a támogatóknak, a helyi gyülekezetnek, az elszármazottaknak, valamint a lelkipásztornak és családjának a kitartásért. Az ünnepségen a helyi gyülekezet Hálaadás kórusa szolgált, Rémán Roland Róbert orgonaművész pedig a felújított hangszerrel szólaltatta meg. A jelen-

Fotók: Kiss Gábor

levők ezt követően átvonultak a templom közelében felépített ravatalozóhoz, amely 250 ezer lejes költségvetéssel készült el. (B. G.)

Hálaadó istentisztelet Vadasdon. Idén nyáron ünnepséget tartottak abból az alkalmából, hogy újrafedték a helyi templomot, új harangot öntettek, tatarozták a templomhajót, a parókia épületét, átrendezték a lelkesi lakást és a gyülekezeti ház udvarát. Igét hirdetett Tordai István Levente helybeli lelkipásztor. Az ünnepi istentiszteletet a helyi ifjak szavaltai és énekei tették színesebbé. Verset mondott Bodoni Andrea és Nemes Dávid. A köszöntőbeszéd után Székely Ferenc helytörténész az 1885–87-ben épült templomhajó és az 1899–1900-ban épült torony történetét ismertette, kiemelve a magyar közösségekre mindig jellemző összetartozás fontosságát és építő jellegét. A jelenlévők – az istentisztelet utáni vetítésnek köszönhetően – betekintést nyerhettek az elmúlt három év fontosabb gyülekezeti eseményeibe: kirándulás, imahét, ifjúsági találkozók, közmunka, építés, szépítés, gyerekfoglalkozások stb. A templom felújítását szolgáló kiadásokat a magyar és a román kormány támogatta, ezenkívül a gyülekezeti tagok jelentős összeggel és példás hozzáállással járultak hozzá a munkálatok elvégzéséhez. A templomhajó tetejére felszerelt új gömbbe új írást helyeztek el, amely a jelenlegi munkálatokról ad hírt az utókornak. Ebbe beírták azon egyháztagek nevét, akik részt vettek a munkálatokban, valamint a jelenlegi presbitérium tagjainak nevét. (Székely Ferenc)

Hirdetés

Úrvacsorai kiskehely
rozsdamentes anyagból,
generációkon átívelő
használatra

www.szekelymuvek.hu
E-mail: szekely94bt@gmail.com
Tel.: +36 30299 5129

ÜZENET

ISSN 1223–8848

Az Erdélyi Református Egyházkerület gyülekezeti lapja

A szerkesztőség címe: 400158 Kolozsvár, Eötvös utca (str. Constanța) 1–3. sz.

Telefon: 0731-019404 • Drótposta: uzenet@reformatus.ro

https://reformatus.ro/mediatar/kiadvanyok/uzenet • Főszerkesztő: Somogyi Botond

Kéziratot nem őrzünk meg és nem küldünk vissza. • A lapban megjelent cikkek nem feltétlenül a szerkesztőség véleményét tükrözik.

Tipográfia: IDEA PLUS

Készült az Erdélyi Református Egyházkerület Misztótfalusi Kis Miklós

Sajtóközpontjának nyomdájában • Felelős vezető: Dávid Zoltán

